

Тагіл. Зима. Шістдесят перший рік

Василь Стус

Тагіл. Зима. Шістдесят перший рік.

І я солдат, що після всіх скорочень
попав сюди — докантувати строку,
одержав за зразкове воєнробство
(були солдатські жарти — воєнраб)
увільнення.

Напевне, цілий рік
проживши між боліт, ялин, казарм,
до міста не показуючи носа,
я звикнув пити був (замість горілки —
трійний одеколон). Онучі прати
хоч раз на місяць. Згадують дівчат,
що буцімто в житті одним і снили,
аби мені віддати свій вінок.

Пускати в діло свій солдатський пасок,
розповідать солоні анекдоти.

Навчився сачкувати так майстерно,
немов солдат, що добуває строк.

Отож — Тагіл. Не пам'ятаю — парк
чи сквер міський зібрав великий натовп
щасливих гаволовів: школярі,
студенти, металурги, кагебісти,
наш брат солдат, старі пенсіонери —
дивилися на виставку собак.

І то було видовище, скажу вам:
орденоносні пси — могутні груди,
обвішані медалями, а морди —
пихаті, як в заслужених митців
чи лавреюваних міліціонерів —
подзенькуючи бляшками, проходять,
зневагою вшановуючи натовп,
а біля них, тримаючи побожно
ланцюг, — щасливі власники собак.

О мить блаженства — і людей і псів!

Одні — щасливі ницістю своєю
і приналежністю чотириногим
так низько хиляться благочестиво

перед *Нічим*, що зветься зокіл.
А другі — на хребтах своїх довгастих
несуть такий тягар своєї слави,
аж закипає від образи кров
в собачім серці: ось воно, мовляв
мистецтво для безрогих. Гніт тяжкий
зумисних демократій. *Перед ким*
демонструватимем ясновельможність
своїх заслуг і подвигів ? Кого
вщасливлювати власною явою ?
Кому показувати псову міць,
державну гордовитість і незламність ?
Я був у натовпі. Я був *ніким*.
Я сором відчував за власну ницість,
за воєнрабство. І безмірний жаль
виповнював мою голодну душу,
що я не пес. Орденоносний пес.